

עמ"ת 73182-05-25 - אחמד אבו זאיד נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

עמ"ת 73182-05-25

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

העורר: אחמד אבו זאיד
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על
החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד
השופט נ' אבו טהה) במ"ת 22845-01-25 מיום
27.05.2025
ט' סיון התשפ"ה (05 יוני 2025)

תאריך הישיבה:
בשם העורר:
בשם המשיבה: עו"ד חוה קליימן

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט נ' אבו טהה) במ"ת 22845-01-25 מיום 27.05.2025.

הרקע לערר והערר

2. הרקע לערר זה פורט על-ידי בהחלטתי בעמ"ת 53700-02-25 מיום 19.03.2025, בגדרה הוריתי לשירות המבחן לערוך תסקיר משלים בעניינו של העורר, ועל השבת הדין בעניינו לבית המשפט המחוזי לאחר עריכת התסקיר. בתמצית, נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של נשיאה והובלה של נשק. זאת, בגין כך שכאשר כוח משטרה הגיע לערוך חיפוש בבית בעיר רהט, העורר נמלט מהבית כשהוא נושא תיק שהכיל אקדח מסוג גלוק ומחסניות. תסקיר המעצר שהוגש בעניינו של העורר מצא כי נשקפת מהעורר מסוכנות שאותה לא ניתן לאיין בדרך של חלופת מעצר. הערכת שירות המבחן התבססה, בעיקרו של דבר, על הפער שבין הרקע הנורמטיבי של העורר, ובין התנהלותו באירוע מושא כתב האישום, הכוללת הימלטות מהמשטרה כשברשותו אקדח ותחמושת. ההסבר שנתן העורר למעשיו - כי החזקת

הנשק נועדה להגנת אביו, שהיה מאוים באותה עת עקב חובותיו - הוביל את שירות המבחן למסקנה כי "בהינתן מצבי לחץ ודחק, [העורר] עלול לפעול באופן אימפולסיבי ובלתי צפוי, מבלי לשקול בחירותיו והחלטותיו באופן מודע". כך, בפרט, כאשר העורר נמנע מלשתף את סביבתו הקרובה במצבו ואף נמנע מפנייה לגורמי אכיפת החוק. כן הוערך, כי מכיוון שהעורר לא שיתף את הקרובים לו במצבו, קיים חשש שהמפקחים המוצעים לא יוכלו לצמצם את הסיכון שנשקף ממנו.

3. בהחלטתי הקודמת, עמדתי על הקושי הטמון בכך ששירות המבחן נתן משקל רב מידי לעובדה שהעורר לא שיתף את הקרובים אליו, או את גורמי אכיפת החוק, במצבו. זאת, כאשר העורר הסביר נתון זה, בכך שסבר - בטעות - כי רק כך הוא יוכל להגן על חיי אביו. עוד עמדתי על הקושי בכך ששירות המבחן לא נתן משקל מספיק, לעובדה שחלופת המעצר המוצעת מרוחקת מרחק רב ממקום ביצוע העבירה, באזור לוד. בנסיבות אלו, כאמור, הוריתי על עריכת תסקיר משלים.

4. התסקיר המשלים הוגש ביום 28.04.2025. בתסקיר זה, כקודמו, שירות המבחן לא בא בהמלצה על חלופת מעצר. בהקשר זה צוין, כי בפגישה נוספת עם העורר, הלה הדגיש כי "חשש לחייו של אביו והתנהל מתוך שיקול דעת לקוי אשר נשען בעיקר על חשש וחרדה" וכי "במחשבה לאחר, [העורר] מופתע ומאוכזב מהתנהלותו". עם זאת, צוין כי לעורר היו מספר הזדמנויות שבהן הוא היה יכול לפנות לסיוע חיצוני, אך הלה הפעיל "שיקול דעת לקוי" כאשר נמנע מכך. בנוסף, צוין כי התנהלות העורר מצביעה על "דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים ופורצי גבולות, תוך מתן לגיטימציה מסוימת לפתרון בעיות באמצעות אלימות". אשר לחלופת המעצר המרוחקת שהוצעה, בעיר לוד, שירות המבחן ציין כי "[העורר] הדגיש בפנינו כי התגורר בגפו בדירה שכורה בעיר לוד ובהינתן נתונים אלה, אנו מתרשמים מחוסר בהירות ביחס למצבו עובר למעצרו, זאת לרבות גורמי הסיכון בסביבת מגוריו ומרכז חייו [...]". שירות המבחן שב על הערכתו כי משפחתו של העורר הביעה הבנה באשר לנדרש מהם כמפקחים במסגרת חלופת מעצר, אך "לאור בחירותיו הלקויות עובר למעצרו, והימנעותו משיתוף סביבתו ו/או פניה לסיוע גורמי אכיפת החוק, לא תוכל חלופת מעצר לצמצם את הסיכון בעניינו". הנה כי כן, אותו הניגון פעם נוספת. לפי שירות המבחן, מאחר שהעורר לא ביקש סיוע מאחרים עובר למעצרו, אלא השיג נשק על מנת להגן על אביו בכוחות עצמו - אין כל חלופת מעצר שתוכל להשיג את תכלית המעצר בדרך שפגיעתה בעורר פחותה.

5. בתום הדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי לאחר הגשת התסקיר המשלים, בית המשפט הורה על מעצר העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, תוך שקבע כך: "ערר שהוגש על ידי [העורר] נדחה על ידי בית המשפט העליון. יחד עם זאת, הורה בית המשפט העליון על הגשת תסקיר נוסף. בהמשך להחלטת בית המשפט העליון, התקבל תסקיר אשר שוב, לא בא בהמלצה לשחרורו של [העורר], ומשאלה הם פני הדברים, החלטת המעצר עד תום ההליכים נותרת בעינה".

6. מכאן הערר. במסגרתו, הלין העורר על כך ששירות המבחן שלל את חלופת המעצר על יסוד אותם נימוקים - שגויים - שנשללו בהחלטתי הקודמת. זאת, תוך שניתן דגש רב מידי, גם הפעם, לעובדה שהעורר שגה בכך שלא שיתף את רשויות אכיפת החוק במצבו, כאשר חש סכנה לחיי

אביו. עוד נטען בערר, כי שירות המבחן כלל לא פנה למעסיקו של העורר, בעיר לוד, בטרם קבע כי ישנו "חוסר בהירות" לגבי האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר שם. לשיטת העורר, משעה ששירות המבחן התרשם כי העורר הבין ששגה בהתנהלותו, הכה על חטא, ושיתף את קרוביו במצבו - שוב לא היה מקום לשלול את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר, המרוחקת מרחק רב ממקום ביצוע העבירה. זאת, בפרט, כאשר ההתרשמות מהמפקחים המוצעים הייתה חיובית, והטעם היחיד לפגם שנמצא בהם היה נעוץ בכך שהעורר לא שיתף אותם במעשיו טרם ביצוע העבירה. זאת ועוד, העורר הלן על כך שבית משפט קמא התבסס בהחלטתו אך ורק על האמור בתסקיר שירות המבחן, וזאת מבלי לתת את הדעת להערותיי בהחלטה הקודמת. בא-כוח העורר הוסיף, כי טיעונו בפני בית המשפט המחוזי כלל לא הוקלד לפרוטוקול, בדיון בבית משפט קמא, כאשר המשפט היחיד שהובא בשמו ("בהמשך להחלטת בית המשפט העליון, התקבל תסקיר מאת שירות המבחן, ששוב, לא בא בהמלצה לשחרור [העורר] לחלופה שנבחנה") - כלל לא נאמר על-ידו.

7. בדיון שהתקיים לפניי שב בא-כוח העורר על עיקר טענותיו בכתובים. מנגד, באת-כוח המשיבה הדגישה את מסוכנותו של העורר, אשר מסר לשירות המבחן שהחליט להחזיק בנשק על רקע סכסוך קונקרטי. בהתאם, המשיבה סמכה ידיה על עיקר האמור בתסקיר המשלים של שירות המבחן, באשר להיעדר האפשרות לאיין את מסוכנותו של העורר אף בחלופה המרוחקת ממקום ביצוע העבירה, וביקשה לדחות את הערר.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בכתובים ושמיעת באי-כוח הצדדים, ולא בלי התלבטות, באתי למסקנה כי דין הערר להתקבל.

9. כפי שצינתי בהחלטתי הקודמת, הכלל הוא כי כאשר נאשם מואשם בעבירה של נשיאה והובלה של נשק יש לעצור אותו מאחורי סורג ובריא ולא די במעצר בפיקוח אלקטרוני (סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים, המפנה לסעיף 21(א)(1)(ג) לחוק האמור, בגדרו קיימת הפניה לסעיף 35(ב) לאותו חוק, הכולל בסעיף-קטן (1) את העבירה המיוחסת לעורר). ברם, לכלל זה קיים חריג, כאשר "שוכנע בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם, [...] ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני" (סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים). חריג זה מתיישב היטב עם העיקרון החולש על חוק המעצרים כולו, לפיו בית המשפט רשאי להורות על מעצרו של אדם רק כאשר "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה" (סעיף 21(1) לחוק המעצרים. להרחבה, ראו: בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-28 (02.02.2020)).

10. ואכן, בית משפט זה הורה לאורך השנים, לא אחת, על מעצר של נאשמים בעבירות נשק בדרך של פיקוח אלקטרוני, וזאת גם במקרים חמורים באופן משמעותי מהמקרה דנן (ראו למשל: בש"פ 668/18 פלוני נ' מדינת ישראל (29.01.2018) שם יוחסו לנאשם עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, נשיאת נשק שלא כדין, וירי באזור מגורים; בש"פ 5169/19 סמואיל נ' ...).

מדינת ישראל (14.08.2019), שם יוחסו לנאשם עבירות של שוד, החזקה ונשיאה בנשק, וכליאת שווא. ראו גם עובר לתיקון מס' 11 לחוק המעצרים: בש"פ 4252/10 מדינת ישראל נ' עאסלה (10.06.2010), שם יוחסו לנאשם עבירות של עבירה של קשירת קשר לפשע, החזקת נשק, סחר בנשק, וירי במקום מגורים; בש"פ 6067/12 עיסאוי נ' מדינת ישראל (16.08.2012), שם יוחסו לנאשם עבירות בנשק (סחר, רכישה והחזקה, ונשיאה), וקשירת קשר לביצוע פשע. כן ראו: בש"פ 1947/09 מדינת ישראל נ' אייל לוי, פסקאות י"ד-ט"ז (08.03.2009); בש"פ 3266/14 אבו גויעד נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-9 (14.05.2014); בש"פ 5419/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 11-13 (07.07.2016).

11. אמנם, במרבית המקרים שנמנו לעיל (אך לא בכולם), ניתנה המלצה חיובית מצד שירות המבחן, מה שאין כן בענייננו. עם זאת, כאשר מתבוננים על העובדות המפורטות בתסקיר - מצטיירת תמונה שונה מזו שהוצגה בהמלצת שירות המבחן (והשוו: בש"פ 5329/24 שיבלי נ' מדינת ישראל (07.07.2024) (להלן: עניין שיבלי)). כך, שירות המבחן הביא את דברי העורר שלפיהם הוא מבין שהתנהלותו הייתה תוצאה של שיקול דעת לקוי, אשר נבע מחשש לחייו של אביו, וכי העורר מאוכזב מהתנהלותו ומבין שמדובר בטעות. לעורר אין עבר פלילי, ונגרם לו סבל לא מבוטל כתוצאה ממעצרו הראשון, שבשלב זה נמשך כבר למעלה מחמישה חודשים. שירות המבחן אף התרשם כי משפחתו של העורר הביעה הבנה ביחס לנדרש מהם במסגרת פיקוח. לא ניתן אף להתעלם מכך שהעורר לא עשה כל שימוש בנשק. עניין אחרון זה משליך על מידת המסוכנות שניתן לייחס לעורר, בפרט לנוכח נסיבות העושה והמעשה, עת מוצעת חלופה המרוחקת ממקום ביצוע העבירה.

12. למעשה, דומה כי הטעם שבגיננו הוחלט שלא לבוא בהמלצה חיובית ביחס לעורר, נבע רק מכך שהעורר לא שיתף את משפחתו או את גורמי אכיפת החוק במצב שהוביל אותו לאחוז בנשק. ואולם, כמוסבר בהחלטתי הקודמת, קיים קושי ממשי להתבסס על נתון זה, כשלעצמו, כדי לשלול את האפשרות להשיג את מטרות המעצר בדרך של פיקוח אלקטרוני. זאת, שכן, מצבו של העורר שונה היום באופן ניכר מזה שבו הוא היה מצוי טרם ביצוע העבירה. כיום, העורר אינו מסתיר את מצבו ממשפחתו, הוא מתאר חרטה על מעשיו, והחלופה המוצעת בעיר לוד רחוקה באופן ניכר ממקום ביצוע העבירה ברהט.

13. בנסיבות אלה, הגעתי לכלל מסקנה כי מכלול הנתונים המפורטים בתסקיר שירות המבחן מצביעים על כך, שמבחינה עקרונית, ניתן לצמצם את המסוכנות הנשקפת מהעורר בדרך של מעצר בפיקוח אלקטרוני (והשוו לעניין שיבלי, פסקאות 12-14).

14. אשר על כן, אני מורה על השבת הדיון בתיק לבית המשפט המחוזי, אשר ידון בעניין בהקדם, בכפוף ליומנו; ובכלל זאת יקבע את מיקום המעצר בפיקוח אלקטרוני, אישור המפקחים, והערובות הדרושות. למען הסר ספק מובהר בזאת, כי עד להחלטה כאמור, העורר ייוותר במעצר מאחורי סורג ובריח.

ניתנה היום, י"ד סיוון תשפ"ה (10 יוני 2025).

חאלד כבוב
שופט